

СТАНОВИЩЕ

на проф. д-р Лилия Витанова, катедра по физиология, Медицински университет София

относно: конкурса за доцент по Физиология на животните и човека (01.16.07) в катедра “Физиология и патофизиология” на Медицинския факултет към МУ-Плевен

В конкурса за доцент участва един кандидат – д-р Боряна Крумова Русева-Кънчева, д.м., главен асистент в катедрата по физиология и патофизиология към МУ-Плевен. Д-р Боряна Русева е родена през 1957 год. Завършила е медицина във ВМИ – Плевен. След завършването си работи четири години като педиатър, след което постъпва на работа като асистент в катедрата по физиология и патофизиология, сектор „физиология”, където работи и досега. Има придобита специалност „Физиология на животните и човека” (1989). През пролетта на 2012 година успешно защитава дисертацията си „Селен и функционално състояние на съдовата стена при нормо- и хипертензия – експериментални проучвания”, получавайки научната степен „доктор по медицина”. Д-р Русева е член на Българското дружество по физиологични науки, както и член на Съюза на научните работници в България.

Учебно-преподавателската дейност на д-р Боряна Русева е богата и разнообразна. Тя води целогодишния курс от практически занятия, чете отделни лекции и участва в провеждането на изпитите на студентите по медицина, обучавани на български и английски език. Едновременно с това тя е изнасяла отделни лекции пред медицински сестри, акушерки, медицински рехабилитатори и ерготерапевти и е водила практически упражнения на помощник-фармацевти. Имам лични впечатления от организаторските способности на д-р Русева в качеството ѝ на отговорник по учебната дейност в катедрата и ги оценявам високо. Боряна Русева притежава добра ерудиция в областта на физиологията и винаги се е отнасяла сериозно и задълбочено към преподавателската си дейност.

Д-р Русева е участвала в съставянето на сборник с тестови въпроси по физиология за студенти, където е разработила части от разделите Сърдечно-съдова система и Сетивни системи. Интересът на д-р Русева към въвеждането на нови форми на обучение намира израз в участието ѝ в проблемно-базираното обучение, въведено в Плевенската катедра по физиология.

Научно-изследователската дейност на д-р Русева е фокусирана предимно върху влиянието на редица микроелементи - селен, цинк, манган, върху състоянието

на сърдечно-съдовата система, както и върху репродуктивните и някои други функции в организма. Голяма част от нейните изследвания представляват експериментални проучвания върху животни, но част от изследванията ѝ са свързани с изучаването на сърдечно-съдовите рискове при деца и възрастни с фамилна обремененост, което придава социално-значим характер на нейната изследователска дейност. Научната тематика на д-р Русева е актуална и естествено попада в руслата на няколко основни научни направления в медицината, имащи отношение към оксидативния стрес, диабета и метаболитния синдром, които са широко дискутирани в научните среди понастоящем.

Основният научен принос на д-р Русева е в привеждането на научни доказателства за ролята на селена като екзогенен антиоксидант, който, приет в достатъчни количества, е в състояние да предпази клетките от оксидативен стрес. Внесеният в организма селен се включва в състава на т.н. селенопротеини, чиито основен представител е ензимът *глутатионпероксидаза*, който (заедно със супероксид дизмутаза) понижава нивото на реактивните форми на кислорода (O_2^- , H_2O_2 , NO_2^-). Д-р Русева показва, че експресията на ензима глутатионпероксидаза се намира в права зависимост от количеството на внесения селен. Паралелно с нарастване на експресията на глутатионпероксидаза намаляват признаците на ендотелна дисфункция, която настъпва като последица от оксидативния стрес и лежи в основата на развиващите се впоследствие хипертония и атеросклероза. Паралелно с проследяване на ендотелната дисфункция и дебелината на аортата са изследвани и промените в миокарда, както и нивата на продуктите на липидна пероксидация, на късните продукти на гликирането и нивото на еластина, които се променят в условията на оксидативен стрес. Експериментите са осъществени върху две породи плъхове: нормотонични и спонтанно хипертонични, подложени на диети с различно съдържание на селен в различни периоди от живота им. Използвани са съвременни методи на изследване: електронна микроскопия, флуоресцентна имуноцитохимия, спектрофотометрични, хистохимични и имунологични методи.

Изследванията на д-р Русева върху суплементацията със селен и състоянието на съдовата стена и миокада, както и споменатите по-горе изследвания в други области са отразени в 30 реални публикации, разпределени както следва: автореферат – 1; статии в научни списания – 15; статии в научни сборници, представени в пълен текст, с книгопис и резюме на английски език – 13; глава в монография – 1. От 15-те статии, публикувани в научни списания 3 са в международни и 12 – в български списания. Под

печат са 6, 7 % от статиите. Като бройка представените от д-р Б. Русева в конкурса реални публикации надхвърлят изискуемите съобразно Правилника за развитието на академичния състав в МУ- Плевен (минимум 25). Процентът на статиите под печат е в границите на изискуемия. В границите на изискуемата норма са и публикациите, в които д-р Русева е първи или единствен автор – 22 пъти при изискване 10.

Д-р Русева е докладвала своите научни резултати на 36 научни сесии и форуми, в 11 от които участията ѝ са документирани в списания и сборници с резюмета и библиографски справки в пълен размер. Седем от тези авторитетни научни форуми са проведени в чужбина и 4 – в България.

Общият импакт-фактор от публикациите на д-р Русева е 3,173, което е под изискуемия минимум съобразно Правилника за развитието на академичния състав в МУ- Плевен (>5). Публикациите на д-р Русева са цитирани от 11 български автора, което отговаря на изискванията. Липсват преки автоцитации от страна на д-р Русева, но съществуват няколко скрити автоцитации от други членове на авторския колектив.

В обобщение на изложеното по-горе може да се каже, че в преобладаващия брой от случаи д-р Русева отговаря на изискванията за доцент съгл. Правилника за развитието на академичния състав в МУ- Плевен. Изискуемият импакт фактор, обаче, не е достигнат. Това може да се обясни със закъсняващите публикации на част от резултатите от докторската дисертация на д-р Русева поради малкия времеви интервал между защитата на докторската ѝ дисертация и срока на конкурса за доцент. Тъй като по останалите показатели д-р Русева не само се вписва в необходимите норми, но в редица случаи ги надхвърля, готова съм да подкрепя нейната кандидатура за доцент по физиология на човека и животните (шифър 01.16.07) .

(проф. д-р Лилия Витанова)

6.11.2012 год.

София